

احسان خاندوزی @KhandooziS

مرکز پژوهش‌ها تنها نهاد باقیمانده از جهت حریت کارشناسی است و اندکی مستقل از اراده دولت. به‌خاطر نهادسازی توسعه، به‌خاطر جمهوری اسلامی و به‌خاطر آینده ایران از سازمان برنامه و بودجه می‌خواهیم دهان تنها نهاد آزاده را نبندند و کارشناسان جوان مومن را به توطنه متهم نکنند.
زمان، قاضی خواهد بود.
#بودجه۹۹

«وطن امروز» از ضرورت اصلاح ساختارهای بودجه که هم‌اکنون در اختیار کمیسیون تلفیق است گزارش می‌دهد

جراحی کسری بدخیم بودجه

کسری بودجه در مجلس شورای اسلامی

شرایط تحریم نیست. به عبارتی بودجه، بودجه‌ای مقاومتی نیست. بودجه از نفت مستقل نشده است. از طرف دیگر منابع و درآمدهایی که ناظر به اصلاح ساختاری باشد در بودجه دیده نمی‌شود».

محمد خدابخشی، عضو دیگر کمیسیون تلفیق بودجه در مجلس با اشاره به لزوم ایجاد اصلاحات ساختاری در بودجه به «وطن امروز» گفت: «مهم‌ترین اقدام دولت باید قطع وابستگی به درآمدهای نفتی باشد که در بودجه سال آینده اجرایی نشد. همچنین هم‌زمان باید هزینه‌ها کاهش می‌یافت. با این حال احکام مربوط به بازنگری معافیت‌های مالیاتی و بحث فرار مالیاتی در لایحه بودجه چندان ملموس نیست. از طرفی مانند گذشته عددی درباره درآمدهای نفتی آورده شده که البته نسبت به گذشته کمتر است».

دولت برای افزایش درآمدهای خود به واگذاری بیشتر دارایی‌های مالی روی آورده است. رقم در نظر گرفته شده برای این بخش در بودجه سال ۹۹ به بیش از ۱۲۵ هزار میلیارد تومان می‌رسد.

میزان واگذاری دارایی‌های مالی در لایحه بودجه ۹۹ نشان می‌دهد اتکای بودجه به این بخش نسبت به بودجه امسال ۱۴۴ درصد افزایش یافته است. واگذاری دارایی‌های مالی را می‌توان به عبارتی با استقراض برابر دانست. این استقراض به تشبیه‌های گوناگونی انجام می‌شود، همانند استقراض از صندوق توسعه ملی، فروش اوراق مشارکت اسلامی و اخذ وام‌های داخلی و خارجی. بررسی درآمدهای بودجه ۹۹ نشان می‌دهد که دولت قدم چندانی در راه افزایش درآمدها از طریق مالیات‌ها برداشته است.

از طرفی کاهش درآمدهای نفتی باعث شده سازمان

برنامه و بودجه، دم‌دستی‌ترین راه ممکن برای افزایش درآمد یعنی فروش دارایی‌های مالی را پیشنهاد دهد. این اقدام در حالی انجام شده است که به گفته کارشناسان، جبران کسری بودجه از طریق استقراض می‌تواند اثرات تورمی زیادی در آینده نزدیک در پی داشته باشد.

در همین راستا، دکتر علی سعیدوندی، اقتصاددان در گفت‌وگو با «وطن امروز»، ضمن اینکه بودجه ۹۹ را بدون اصلاح ساختار دانست، گفت: «در ۵۰ سال گذشته حتی یک سال هم نبود که کشور با کسری بودجه مواجه نبوده باشد. به‌طور کلی به ۲ طریق می‌توان کسری بودجه را جبران کرد؛ یکی راه و روش ۵۰ ساله ما است که دولت برای جبران کسری بودجه به طور مستقیم از بانک مرکزی استقراض می‌کرد. پس از برنامه ۵ ساله سوم این قضیه حتی بدتر هم شد و دولت این‌بار به طور غیرمستقیم از بانک مرکزی استقراض می‌کرد. روش غیرمستقیم به ۲ طریق است؛ یکی اینکه از بانک‌های جاری استقراض می‌کند و بانک‌ها در نهایت از بانک مرکزی استقراض می‌کنند، یعنی اضافه برداشت خواهند داشت. روش دوم این است که از منابع صندوق توسعه ملی استفاده می‌کند. امکان استفاده از منابع ارزی برای پوشش کسری بودجه بدون هزینه ممکن نیست».

- کمیسیون تلفیق و غول بودجه

همانطور که گفته شد دولت عملاً نتوانسته اصلاحات اساسی در بودجه اعمال کند. تحریک رشد از طریق انبساط بودجه، به دلیل نبود منابع، عملاً دنبال نشده است و دولت صرفاً سعی کرده تا حد امکان از افت بیشتر تزریق بودجه‌ای به اقتصاد، به‌صورت صوری یا در عمل از طریق استقراض (اوراق بدهی یا صندوق توسعه) جلوگیری کند. حفظ قدرت خرید از طریق تعدیل دستمزدها متناسب با تورم یا افزایش حمایت‌های بودجه‌ای فراتر از تورم، به دلیل فقدان منابع امکانپذیر نبوده است.

توازن بودجه تا حدود زیادی روی کاغذ است که در فرآیند اجرا با کسری قابل توجهی مواجه خواهد شد. تلاش دولت برای توازن بودجه، عمدتاً به استقراض از طریق اوراق یا صندوق توسعه ملی محدود شده و با وجود این، باز هم این هدف محقق نشده و معادل نصف بودجه بیشتر، کسری است که به‌طور صوری (به‌رغم استقراض و…) تراز شد است.

با کاهش درآمدهای نفتی، فشار کسری بودجه امروز بیش از هر زمان دیگری در ۵۰ سال گذشته حس می‌شود. دولت می‌تواند این فشار را مدیریت کند اما چگونه؟ راه اول استقراض است و چپ پول است که نتیجه‌ای جز تورم و کاهش قدرت خرید ندارد و تبعات آن مستقیماً اقشار ضعیف و دهک‌های پایین درآمدی را تحت تاثیر قرار می‌دهد و راه دوم کسب درآمد از طریق مالیات است. منظور از مالیات، گرفتن مالیات از بخش تولید نیست، بلکه گرفتن مالیات از تمام کسانی است که به واسطه اقتصاد نفتی فشاری بر آنها وارد نمی‌شود؛ کسانی که ملک و مال و خودروی لوکس دارند اما مالیات بر ثروت پرداخت نمی‌کنند، کسانی که بدون زحمتی سود بانکی می‌گیرند و مالیاتی نمی‌دهند، همه آنهايي که فعالیت بدون زحمتی انجام می‌دهند و مالیاتی به آن تعلق نمی‌گیرد و… اکنون زمان اعمال فشار بودجه بر قشر ثروتمندی است که تاکنون از اقتصاد نفتی به هر نحوی منتفع شده‌اند اما به اندازه کافی مالیات نپرداخته‌اند.

فراقتنی سازمان برنامه و بودجه

در چند روز گذشته، انتقادات گسترده و کم‌نظیری از سوی نمایندگان مجلس و کارشناسان و صاحب‌نظران به بودجه ۹۹ وارد شد؛ انتظاری می‌رفت دولت با پذیرفتن کاستی‌های بودجه در مسیر برطرف کردن آنها گام بردارد اما سازمان برنامه و بودجه به عنوان متولی بودجه در واکنشی عجیب در صفحه تویتر خود نوشت: «کنون بیش از پیش شواهد و قرائن از تشکیل اتاق جنگ رسانه‌ای ضد لایحه بودجه ۹۹ حکایت دارد که با جعل عنوان و نسبت دادن نظرات شخصی و جناحی به مراکز رسمی، تحت عنوان ارائه نظرات کارشناسی اما در واقع با انتشار مطالب سیاسی و غیر کارشناسی، به‌دنبال التهاب آفرینی و تشویب افکار مردمنده» صحبت‌های مسؤولان، موضع‌گیری‌ها و واکنش‌های سازمان برنامه و بودجه نشان می‌دهد که دولت عزم جدی برای برطرف کردن اشکالات بودجه ندارد. با توجه به تصویب کلیات بودجه پراشکال ۹۹ با همه حواشی‌اش در کمیسیون تلفیق، وظیفه خطیر اصلاح بودجه بر دوش مجلس و بویژه کمیسیون تلفیق قرار گرفته است و انتظاری می‌رود اعضای این کمیسیون با ارائه پیشنهادهایی از تبعات خطرناک بودجه ۹۹ بکاهند.

یادداشت

مهدی مظهر؛ بنازگی ارگان رسمی دولت مصاحبه‌ای را با شخصی منتشر کرده که ادعا می‌شود کارشناس حقوقی وزارت اقتصاد بوده و سال‌ها از نزدیک در جریان مذاکرات FATF قرار داشته است. در بخش نخست این مصاحبه، این کارشناس ادعا کرده است: «اگر ایران وارد لیست سیاه شود، روابط مالی ایران با روسیه و چین هم قطع خواهد شد». وی بعد از آنکه اعتراف می‌کند سند مکتوبی در این باره ندیده است، با استناد به سخنان لاریجانی، همتی و ذؤیننده، این ادعای بدون سند را مطرح کرده است.

این ادعاها در حالی برای چندمین بار از سوی حامیان FATF مطرح می‌شود که تاکنون هیچ موضع‌گیری رسمی از سوی مقامات روسیه و چین در این باره منتشر نشده است و حتی می‌توان شواهدی را یافت که خلاف این ادعا نیز در می‌کند. به عنوان نمونه آذرماه سال ۹۴ که نام ایران در لیست کشورهای اقدام مقابله‌ای FATF قرار داشت، پوتین در حالیه اجلاس کشورهای صادرکننده گاز در تهران، پیشنهاد استفاده از پول‌های ملی را در پرداخت‌های دولتی‌با ایران اعلام کرده و این پیشنهاد را مشروط به خروج نام ایران از لیست اقدام مقابله‌ای FATF نکرده است.

- تجربه کره‌شمالی درقبال FATF

در بخش دیگری از این مصاحبه ادعا شده است: «ما چند سال مسأله را کش دادیم اما کره‌شمالی از ابتدا عنوان کرد توصیه‌های FATF را قبول نمی‌کنیم، حالا هم همین کشور هرچه از FATF درخواست می‌کند، پاسخی دریافت نمی‌کند و برنامه اقدام (Action Plan) در جهت تامین مالی اشاعه سلاح‌های کشتار جمعی، از اهم فشار «لیست سیاه» برای محدود کردن توان موشکی ایران استفاده خواهد کرد.

این شخص در بخش دیگری از این مصاحبه می‌گوید: «اگر کوچک‌ترین حرف سیاسی در FATF زده شود، از طرف هر کشوری که باشد، بشدت با آن برخورد می‌شود. نمی‌گذارند حرف سیاسی مطرح شود و همه بحث‌ها فنی است».

این اظهارات در حالی از سوی یک به اصطلاح کارشناس حقوقی وزارت اقتصاد مطرح می‌شود که وزیر اقتصاد در مصاحبه‌ای که در همان روز منتشر شده می‌گوید: «متأسفانه برخی کشورها از جمله آمریکا به دنبال استفاده سیاسی از

شنبه ۷ دی ۱۳۹۸
وطن امروز | شماره ۲۸۲۷

اقتصادی

مسکن

افزایش ۶/۸ درصدی قیمت مسکن در تهران

مطابق آمار وزارت راه‌وشهرسازی، آذرماه امسال متوسط قیمت مسکن ۶/۸ درصد و میزان معاملات نسبت به آبان ۹۸ بالغ بر ۱۴۶ درصد افزایش یافته است. بر اساس جدیدترین آمار وزارت راه‌وشهرسازی (دفتر اقتصاد مسکن) در آذرماه امسال متوسط هر مترمربع واحد مسکونی در تهران به ۱۳ میلیون و ۴۷۴ هزار تومان افزایش یافته است. آبان‌ماه ۹۸ متوسط قیمت هر مترمربع واحد مسکونی ۱۲ میلیون و ۶۱۷ هزار تومان بود که در آذرماه ۶/۸ درصد افزایش یافته است. در ماه گذشته ۸۵۳۵ فقره قرارداد صحیح در سامانه املاک و مستغلات ثبت شده که نسبت به آبان‌ماه امسال بالغ بر ۱۴۶ درصد افزایش یافته است. بیشترین متوسط قیمت هر مترمربع واحد مسکونی مربوط به منطقه یک بوده است. در این منطقه متوسط قیمت از ۲۴ میلیون و ۹۸۶ هزار تومان آبان‌ماه به ۳۰ میلیون و ۸۵ هزار تومان در آذرماه افزایش یافته است، یعنی رشد ۲۲/۴ درصدی. کمترین متوسط قیمت نیز مربوط به منطقه ۱۸ با ۶ میلیون و ۲۳۹ هزار تومان بوده که نسبت به آبان‌ماه ۹۸ بالغ بر ۶/۹ درصد افزایش یافته است.

شناسایی دقیق خانه‌های خالی باطراحی و اجرای سامانه ملی املاک و مسکن

عضو کمیسیون عمران مجلس گفت:باطراحی واجرایی سامانه ملی املاک و مسکن، می‌توان اطلاعات دقیق و جامعی درباره میزان خانه‌های خالی به دست آورد.از این رو این سامانه دست سازمان امور مالیاتی را برای اخذ مالیات از این مساکن باز خواهد کرد. سیدهدای بهادری با اشاره به نقش راهاندازی سامانه ملی املاک و مسکن در ساماندهی خانه‌های خالی در کشور، گفت: در شرایط کنونی یکی از عوامل نامتعادل بودن بازار مسکن، وجود خانه‌های خالی است که به بازار عرضه نمی‌شود؛ متأسفانه در سال‌های اخیر با وجود تأکید کارشناسان اقدام قابل قبولی برای ساماندهی این حوزه صورت نگرفته است. وی ادامه داد: به نظر می‌رسد وزارت راه‌وشهرسازی اطلاعات جامع و دقیقی برای ساماندهی خانه‌های خالی ندارد. حال در این شرایط برخی مالکان مسکن نیز برای عدم شناسایی خانه‌های خالی‌شان اقداماتی همچون استفاده از آب، برق و گاز انجام می‌دهند.بهادری گفت:به طور حتم با طراحی و اجرای سامانه ملی املاک و مسکن، می‌توان اطلاعات دقیق و جامعی درباره میزان خانه‌های خالی به دست آورد. از این رو این سامانه دست سازمان امور مالیاتی را برای اخذ مالیات از این مساکن باز خواهد کرد. نماینده مردم در مجلس دهم ادامه داد: وزارت راه‌وشهرسازی به دنبال آن است که با جذب اعتبارات حاصل از اخذ مالیات از خانه‌های خالی، این اعتبارات را در راستای سرمایه‌گذاری برای تولید مسکن هزینه کند.از این رو می‌توان از خانه‌های خالی مالیات گرفت و اعتبارات حاصل شده را برای رونق گرفتن بازار استفاده کرد.

بورس

رشد ۱۸۲۴۲۹ واحدی شاخص بورس از ابتدای امسال

شاخص بورس از ابتدای امسال تاکنون در مدت ۱۸۲ روز معاملات ۱۰۲ درصد رشد را به ثبت رسانده است. از ابتدای امسال تاکنون در مدت ۱۸۲ روز معاملاتی تعداد ۷۴۹ میلیارد و یک میلیون سهم و حق تقدم به ارزش ۲۷۹۷ هزار و ۲۹۶ میلیارد ریال در ۶۹ میلیون و ۵۸۲ هزار و ۹۱۹ دهقه در بورس اوراق بهادار مورد معامله قرار گرفته‌است. شاخص کل نیز که معاملات امسال بورس را از ارتفاع ۱۷۸ هزار و ۶۵۹ آغاز کرده است، تاکنون ۱۸۲ هزار و ۴۲۹ واحد رشد، معادل ۱۰۲/۱۱ درصد افزایش را به ثبت رسانده و به ارتفاع ۳۶۱ هزار و ۸۸ واحد رسیده‌است. شاخص بازار اول نیز در این مدت با رشد ۱۲۳ هزار و ۳۳۵ واحدی و شاخص بازار دوم با رشد ۴۱۲ هزار و ۷۱۵ واحدی به ترتیب ۹۲/۱۳ و ۱۱۹/۵۷ درصد افزایش داشته‌اند.

اقتصاد کلان

اتفاق نظر برای رهایی از دلار

رئیس‌جمهور در جلسه هیأت دولت در بخشی از صحبت‌های خود به اتفاق‌نظر سران کشورهای اسلامی اجلاس کوالالمپور برای کنار گذاشتن دلار اشاره کرد. روحانی گفت: در مالزی همه متفق‌القول بودیم کشورها باید خودشان را از زیر سلطه دلار رها و راه‌های دیگری را برای مبارزه با پول ملی، طلا و ارزهای دیجیتال را جایگزین کنیم. رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه در این ایام برای ما ملموس‌تر شد مشکلاتی که به واسطه فشار آمریکا و از لحاظ اقتصادی حاضر در این اجلاس منحصر به ملت ایران نیست، افزود: در اجلاس چهارجانبه ایران، مالزی، ترکیه و قطر دیدیم که کشورهای دیگر هم در تعامل با آمریکا با مشکلاتی مواجه هستند. روحانی ادامه داد: یکی از سران کشورهای حاضر در این اجلاس عنوان کرد برخی سلاح‌ها را از آمریکا خریداری کرده و امروز که نیاز به قطعات و تعمیرات داریم، آنها به گونه‌ای برخورد می‌کنند که باید چند برابر هزینه آن را پرداخت کنیم. رئیس‌جمهور با بیان اینکه در زمینه بانکی و مالی اتفاق‌نظری در این اجلاس وجود داشت که جهان باید خود را از دلار خلاص کرده و راه‌حلی پیدا کند، اظهار داشت: موضوع رمززارها، مبادله با پول ملی و مبادلات از طریق طلا مسائلی بود که در این اجلاس مطرح شد و مورد اتفاق نظر ۴ کشور بود که باید برای آنها راه‌حل پیدا کنیم.